

במאים נערת השעשועים של

הקולנוע האיטלקי

„אמ־כי סירטה החדש של לינה ורטמילר פועל בעיקר על החושים, אין לומר ש־ הוא נעדר רעיונות. אני־עצמי הצלחתי למ־ גות לפחות ארבעה:

א. החיים הם בור־צואה; ב. יש גבי־ רים הטובעים בו, ואחרים הסותמים את האף ונשארים בחיים; ג. הסותמים את האף מדיפים אומנם ריח רע מאד, אבל זה רק אנושי; ד. הנשים, לעומת זאת, אינן אנושיות.”

הוא סוף מובאה מתוך מאמר ארוך, ה־ מוקדש לנערת־השעשועים החדשה של ה־ קולנוע האיטלקי, הבמאית לינה ורטמילר, שכל אחד מסרטיה מתקבל כיום בהתלהבות גדולה בעולם, ובמיסגרת חוזה שחתמה ב־ אחרונה עם חברה אמריקאית גדולה (וור־ נר), מובטח לה חופש־פעולה מוחלט ב־ ארבעת הסרטים הבאים שעתה עבורה. אפילו בימים טרופים אלה, זהו הישג נדיר ביותר.

בית־בושת אחד גדול, אלא שלא הכל ששים כלי־כך לשיר לגברת ורטמילר שירי־ההלל, המובאה דלעיל לקוחה מתוך מאמרה של העיתונאית אלן וויליס, שהת־ פרסם בעיקבות הצגת סירטה החדש ביותר של ורטמילר, שבע יפהפיות, הסרט מספר על פאסקואלינה, פושע נאפוליטני זוסר

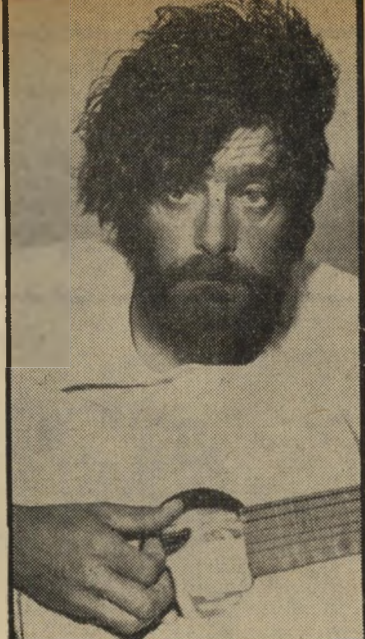
הקולנוע המצליחה ביותר של התקופה והטוענת לעמדה של פמיניסטית, היא — כדיברי אחת מבנות־מינה — „גרועה יתר מיהודי אנטישמי. היא שונאת־נשים המת־ חזה כלחמת למען שיתרו־ן.” מאחר שישראל שרוייה עתה בעיצומו של הגל הוורטמילרי — סרט אחד משלה, פ־ תויו של מימי הוצג לפני כשנה, סרט שני עלה השבוע על בדי תל־אביב (סוף חור־ שים...) וסרט שלישי, אהבה ואנארכיה עומד להיות מוצג בקרוב, כדאי להתעכב על התופעה ששמה לינה ורטמילר.

אפיסטרפית של פליני, למרות הרר־ שם שהיא כאילו תגלית חדשה, מביימת הגי־ ברת ורטמילר סרטים מזה 13 שנים, אחרי־ קאריירה ארוכה של מחזאית ובמאית־תיאטר־ רון, את צעדיה הראשונים מאחרי המצלמה שעתה כאסיסטנטית של פליני ב־2/8 והוא זה שדיברן אותה להתעופף בכוחות־עצמה. סירטה הראשון, הלאות, זכה בכמה פרסים ובתשומת־לב מצד מבקרי־הפסטיבלים ב־ 1963, סרטים שעשתה אחריו נתקבלו ב־ התלהבות מאופקת יותר (בין אלה גם סרטי־שירות לכוכבת־הפופ האיטלקית, ריטה פאבונה), אם כי סרט בשם הבה נד־ בר עתה על גברים, זכה בזמנו להישג שב־ כאחד הסרטים הראשונים באיטליה שדיב־ רו על שיתרו־ן האשה. בין סרט אחד ל־ מישגו המשיכה לעבוד בתיאטרון, ועד היום נרשמו לזכותה 11 סרטים באורך מלא, נוסף על מיספר נכבד של הצגות וסרטי־טלוויזיה.

אם שמה אינו בעל צליל איטלקי, הרי זה משום שהיא בת למשפחה שווייצית

ג'אניני ומלאטו ב„פיתויו של מימי” הפועל נפגע בכבודו —

ג'אניני כמימי קורבו לפרולטריות

שמה המלא הוא ארקנג'לה ורטמילר פון אג), שהתגוררה ברומא. לינה התגוררת שם עד היום הזה, בחלק הישן והציורי יר־ תר של העיר, אמ־כי דמותה נמוכת־הקומה והממשקפת (למישקפיה יש תמיד מיסגרת לבנה) ומבטה העירוני, נעים וגדים לאח־ רונה בכל רחבי העולם.

שקדש נשים, למעשה החלה עלייתה אל זוקורי־הפירסומת רק לפני כארבע שנים, כאשר סירטה פיתויו של מימי הוצג בפסטיבל־הסרטים בקאן, אגב, יש לציין ששמו של הסרט בארץ (באותו שם הוצג גם בארצות־הברית) הוא סירוס שעושה עול לבישרון הציורי המיוחד־במינו של ורטמילר להמצאת תארים לסרטיה.

במקור היה השם „מימי, פועל־המתכת, נפגע בכבודו.” זהו סיפור על פועל סר־ ציליאני המעז להמרות את פיו המאפיה בבחירות, וכעונש נשלח הרחק מאשתו הצעירה, לעבוד בצפון־איטליה. שם הוא מגלה את התודעה הפוליטית — ואת הא־ הבה — בדמותה של פועלת נמרצת ופעל־ תנית שיוולדת לו ילד, אולם המאפיה מת־ ערבת שוב, ומחזירה אותו לסיציליה, כאן מסתבר לו שבשנים הארוכות שבהן נעדר, בגדה בו אשתו עם שוטרי־הכפר.

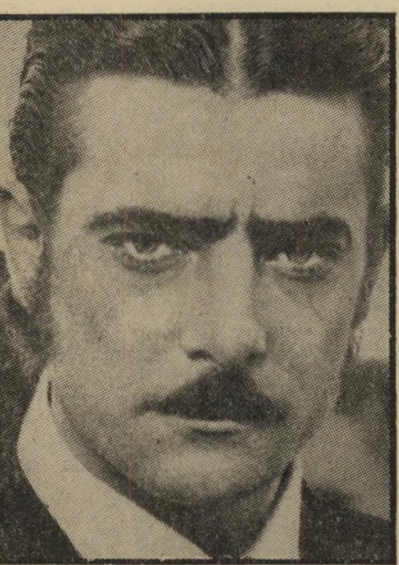
כדי לנקום בצורה נאורה (אחרי השנים בצפון איטליה, הוא בוחל ברצח היריב), הוא מפתה את אשתו השמנה והמכוערת של השוטר, ולאחר־מכן מודיע על כך ב־ רבים, השוטר נהרג כשהוא מנסה לחסל את מימי, מימי הולך לכלא, וכאשר הוא יוצא הוא מצא עצמו מטוסל במאפיה ששולטת בכל מעשיו, ובשלוש נשים: החוקית, אם הילד מן הצפון, ואלמנת־ השוטר על חמשת ילדיה, התלויים כולם על צווארו.

ג'אניני ומלאטו ב„סחה חושים” והקומוניסט נפל ברשת —

אוסף המתוסבכים. שנה לאחר מימי... שבה ורטמילר עם סרט חדש, אהבה וא־ נארכיה (גם לו יש שם־מישגו, שפרט לא־י טליה לא צויין בעולם: „הבוקר, בשעה 10, ברחוב־הפרחים, ליד בית־הבושת ה־ דוע־לשימצה...”). זהו הסרט שיוצג בישראל בקרוב, והמספר כיצד מסתתר איכר בעל יומרות אנארכיסטיות בתוך בית־בושת, וממתין להודמנות לרצוח את מוסוליני, ועל היחסים הנרקמים בינו לבין העובדות במקום.

אוסף המתוסבכים (תרגום חופשי מאד לשם של סרט שאינו ניתן לתרגום), אשר הציג את גירסת ורטמילר למראה פניו של הנוער המודרני, היה הפחות־מוצג והפחות־ מצליח מבין סרטיה האחרונים, אם כי הסצינה של הנערה המעדיפה להיאנס כדי להציל את מקלט־הטלוויזיה שלה הפכה שם־דבר, אולם שני הסרטים האחרונים שלה פיצו אותה על כישלון יחסי זה. „תה־ פוכות הגורל במרחבי ים התכלת של חודש אוגוסט” (או, כפי שנקרא הסרט, בקיצור, סוף חושים...), שבו מושלך מלה פרולטרי מסיציליה בחברת גנדרנית מפונקת מרומא, על אי בודד, במעין גירסה משולבת של

ג'אניני כג'אניני קורבו לחברה הגבוהה

קריצ'טון המופלא ואילוף הסוררת, הוא להיט קופתי מוכר, ושבע היפהפיות דוהר כבר בעיקבותיו.

הצגת ההשפלות, מה, בעצם, רוצה הגברת ורטמילר, במשליה, מן הצופים? „מאז ומתמיד התפעלתי מיכולתו של האדם למצות את החיים על כל האפשרויות שבי־ הם, הכריזה הבמאית עוד בתחילת הקאר־ יירה שלה, ומאז מוקדשים כל סרטיה להצ־ גת ההשפלות שעממן חייב האדם להשלים כדי להישאר בחיים הללו, גברים משפילים גברים, גברים משפילים נשים, נשים מש־ פילות גברים ונשים משפילות נשים, וכל זה צריך להיות מצחיק, כי „עלינו לעורר מחדש בקהל את טעם הצחוק, ואם נצליח להתמודד עם נושאים רציניים, תוך הצג־ תם באור מגוחך שביא את הצופה לידי חיוך, אזי השגנו הישג חשוב.” גאוס ורטמילר.

וכשתי סיסמות אלה חרוטות על דיגלה, מתגפלת הבמאית על גיבוריה והופכת אר־ תם קריקאטורות פרועות, תוך שהיא מת־ עללת בהם ללא־רחמים, ואם פעילות פמי־ ניסטיות סבורות שהיא שונאת נשים, אפי־ שר להרגיע אותן: היא אינה מתייחסת לגברים בצורה שונה, היא בזה לכולם כ־ אותה המידה.

משחקים באשיות, ואכן, הגיבור האופייני של ורטמילר הוא ברנש נמוך־ קומה, מן הדרום המפגר, פרימיטיבי שמא־ מין עדיין בקדרות היוקפה ובעליונות הגב־ רית, והנאחו במסורת ובמוסכמות כבעוג־ ההצלה היחיד שיש לו בפני עולם שכל ערכיו התבלבלו עליו, מבחינה זו יכול מימי, פועל־המתכת, לשמש אח־תאום לטו־ נינו, המתקש האנארכי, ולג'אניני, המלח־ הקומוניסט מסוף חושים... שלושתם נתי־ פסים במושגים של כבוד שיש לשמור (וזה נכון גם לגבי גיבור שבע היפהפיות), הראשון נופל קורבן לנשים פרולטריות, השני נתון בידי יצאניות, השלישי מתימר לאלף בת חברה גבוהה ונופל לבסוף ב־ רישתה. כולם משחקים באשיות ונופלים בפח ההילה הגברית שכלו לעצמם, ואילו נשים, בין אם הן משוחררות ל־

המטופל בשבע אחיות, האחת מכוערת מ־ רעוזה (מכאן שם הסרט, שהוא הכינוי שנושא פאסקואלינו לכל אורכו). יום אחד הוא מגלה שהמיפלצתית והמכוערת ביותר מבין האחיות „ירדה לרחוב”, וכדי להציל את כבוד המישפחה הוא רוצח את הסרסור שהעז להדיח את האחיות התרבות רעה. כשעומדים להשליך אותו לכלא, הוא מע־ מיד פני מטורף ומאושפז בקן של קוקיה, משם הוא ניצל כאשר הוא מתנדב לשרת בצבא מוסוליני, במילחמת העולם השנייה. גם בבוא זה אינו מחזיק מעמד זמן רב, הוא נמלט, נלכד, נשלח למחנה־ריכוז, שם הוא הופך בעצמו זונה ממין זכר המשרת מפקדת־מחנה נאצית בעלת מדים פליני־י אגיים, והרג אחד מידידיו כדי להציל את עורו־שלו, צופה באחר המתאבד בצלילה לבור־צואה (מכאן המסקנה הראשונה של העיתונאית), מבלי לנקוף אצבע, מחשש שישלם על כך בחייו.

שינאת נשים, חזרה למסגנותיה של אלן וויליס, „מאחר שהגיבור הופך בכל ללונה, וכשהוא שב הביתה, לנאפולי, מס־ תבר לו שבינתיים כל שבע האחיות, יחד עם ארוסתו־שלו הצטרפו לאותו המעמד, יש להוסיף מסקנה חמישית לארבע הרא־ שונות, והיא: העולם כולו הוא בית־בושת אחד גדול.”

ההתמרמרות העמוקה של הגברת וויליס, המיצגת למעשה עמדתן של עיתונאיות ומבקריות־קולנוע רבות באמריקה, היא ש־ הגברת ורטמילר, שהיא ללא־ספק במאית־